

01.07.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**01 Temmuz 2024
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

01 Temmuz 2024 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Diller Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fotoğraf Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı Hazırlık - Orta ve Lise Devresi Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

DÜZELTME: 29/6/2024 Tarihli ve 8688 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile İlgili

TMO, 1 milyon tonu aşkın arpa ve buğday aldı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), bu sezon üreticilerden 1 milyon tonun üzerinde buğday ve arpa aldı.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü, 14 Mayıs'tan bugüne kadar üreticilerden 1 milyon tonun üzerinde buğday ve arpa alındığını bildirdi. TMO'nun sosyal medya hesabından, hububat alımlarına ilişkin paylaşım yapıldı.

Bu yıla ilişkin Hububat Alım Kampanyası'nın 14 Mayıs'ta başladığının anımsatıldığı açıklamada, şunları kaydedildi: "Ülke genelindeki iş yerlerimiz ve protokol imzalanan lisanslı depolar olmak üzere 600'ün üzerindeki alım noktasında hububat alım faaliyetimiz yoğun şekilde yürütülmektedir. Bu kapsamda üreticilerimizden bugüne kadar 1 milyon tonun üzerinde buğday ve arpa alımı gerçekleştirilmiştir. Geçen alım döneminde 13,1 milyon ton ürün olarak tarihinin en yüksek alım miktarına ulaşan Kurumumuz bu yıl da 13 milyon ton alım yapacak şekilde hazırlıklarını tamamlamıştır. Üreticilerimizin Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı buğday ve arpalarının tamamı satın alınacaktır. Ürün bedellerinin ödenmesine periyodik olarak devam edilecek olup alım faaliyetlerimiz yoğun şekilde sürdürülecektir."

IPARD III Programı'nda destekler artırılırken 2. Başvuru Çağrı İlanı yayımlandı

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, IPARD III Programı 2. Başvuru Çağrı İlanı'nın yayımlandığını belirterek "Çağrı ilanı, 'Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme' başlığıyla duyuruldu, bu çağrı ilanının toplam destek bütçesi 80 milyon euro olarak belirlendi." ifadesini kullandı.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, IPARD III Programı'na ilişkin açıklamalarda bulundu. Bakan Yumaklı, Türkiye-Avrupa Birliği (AB) tarafından ortaklaşa finanse edilen ve 2011 yılından beri uygulanan IPARD I ve IPARD II programları kapsamında bugüne kadar 25 bin 489 tesis ve projenin ülkeye kazandırıldığının altını çizdi.

Programın büyük ilgi görmesi üzerine IPARD III Programı'nın bu yıl 81 ile yayıldığına işaret eden Yumaklı, şöyle devam etti: "IPARD III Programı 1. Çağrı İlanı 'Tarım ve Balıkçılık ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar' başlığıyla 21 Mart'ta yayımlandı. IPARD III Programı 2. Başvuru Çağrı İlanı da 28 Haziran'da yayımlandı. Çağrı ilanı, 'Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme' başlığıyla duyuruldu, bu çağrı ilanının toplam destek bütçesi 80 milyon euro olarak belirlendi."

Hibe oranı yüzde 60

Yumaklı, söz konusu ilan döneminde, bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi, işlenmesi ve pazarlanması, arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması, zanaatkarlık ve yöresel ürün işletmeleri, kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri, kültür balıkçılığı, makine parkları ile yenilenebilir enerji tesisleri sektörlerinde sunulacak projelerin yapım işleri, makine-ekipman ile hizmet alımları ve görünürlük harcamalarına yönelik giderlerinin destekleneceğine dikkati çekerek "IPARD-III Programı gereğince, bu çağrıda hibe oranı yüzde 60 olup genç çiftçiler ve sertifikalı organik tarım üreticileri tarafından yapılacak yatırımlar için bu oran yüzde 70'e kadar çıkabilecek. Ayrıca projede atık yönetimi, yenilenebilir enerji ve döngüsel ekonomi (atık malzemelerin verimli şekilde yeniden kullanımı) ile ilgili olarak yapılacak harcamalar için de o harcamaya özel ilave olarak yüzde 10 hibe desteği sağlanabilecek. Proje başvurularındaki toplam hibe oranı ise yüzde 75'i geçemeyecektir." değerlendirmesinde bulundu.

IPARD-III Programı 2. Başvuru Çağrı Dönemi kapsamında, yatırımcıların proje başvurularının online sistem kayıtlarını 12 Temmuz–16 Ağustos tarihlerinde <https://onlinebasvuru.tkd.gov.tr/> internet sitesi üzerinden yapabileceklerinin altını çizen Yumaklı, başvuru paketlerini de 29 Ağustos'a kadar 42 TKDK İl Koordinatörlüğü ve 39 ilde faaliyet gösteren TKDK İl İrtibat Ofislerine teslim edebileceğini aktardı. Yumaklı, Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Tedbiri kapsamında bulunan açık alanda bitkisel üretim faaliyetleri için makine ekipman desteğine bu çağrıda başvuru alınmayacağına dikkati çekerek söz konusu yatırımlar için 2024 yılı içerisinde ayrı bir çağrıya çıkılacağını belirtti.

Söz konusu çağrıyla kırsal alanlarda ekonomik ve sosyal açıdan daha iyi bir bölgesel denge sağlanmasına katkıda bulunmayı hedeflediklerinin altını çizen Yumaklı, "IPARD III Programı 2. Başvuru Çağrı dönemimizin üreticilerimize, girişimcilerimize hayırlı olmasını temenni ediyorum." ifadesini kullandı.

Başvuru çağrı ilanına ilişkin detaylı bilgilere, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu internet sitesinden ulaşılabilir.

IPARD Programı kapsamında desteklenen Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Tedbiri altındaki yenilenebilir enerji sektörü projeleri değerlendirilirken başvuru sahiplerinin son 3 yıllık dönemdeki elektrik tüketim verileri inceleniyor. Bu çerçevede, IPARD III Programı 2. Başvuru Çağrı İlanı'nda Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yenilenebilir enerji projesi başvurusunda bulunacak girişimcileri mağdur etmemek amacıyla istisnai bir düzenleme yapıldı. Düzenlemeye göre, enerji sektörü kapsamında sunulacak projelerde, talep edilmesi durumunda üretime esas güç değerinin belirlenmesi için deprem öncesi dönem elektrik tüketim verileri dikkate alınacak.

Üretici ve market arasındaki makas açılıyor: Yüzde 303,98'e varan fark

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, haziran ayında üretici ve market arasındaki fiyat farkının en fazla yüzde 303,98 ile kiraz da görüldüğünü açıkladı. Bayraktar, kirazdaki fiyat farkını yüzde 291,3 ile havuç, yüzde 284 ile kuru incir, yüzde 260 ile Antep fıstığının takip ettiğini söyledi.

TZOB Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, Haziran ayında yaşanan afetler, üretici market arasındaki fiyat değişimlerini, aylık ve yıllık girdi fiyatlarındaki değişimleri, yaptığı görüntülü basın açıklamasıyla değerlendirdi.

Haziran ayında üretici ve market arasındaki fiyat farkının en fazla yüzde 303,98 ile kiraz da görüldüğünü belirten Bayraktar, açıklamasını şöyle sürdürdü:

“Kirazdaki fiyat farkını yüzde 291,3 ile havuç, yüzde 284 ile kuru incir, yüzde 260 ile Antep fıstığı takip etti.

Kiraz 4 kat, havuç 3,9 kat, kuru incir 3,8 kat, Antep fıstığı 3,6 kat fazlaya satıldı. Üreticide 24,88 lira olan kiraz markette 100 lira 51 kuruşa, 8 buçuk lira olan havuç markette 33 lira 26 kuruşa, 115 lira olan kuru incir markette 441 lira 64 kuruşa ve 250 lira olan Antep fıstığı 900 liraya satıldı.

Haziran ayında fiyatı en fazla artan ürün hem markette hem de üreticide limon olurken, fiyatı en fazla düşen ürün ise hem markette hem de üreticide patates oldu.”

Market fiyatları

“Haziran ayında markette 37 ürünün 23’ünde fiyat artışı, 12’sinde fiyat azalışı görülürken 2 üründe ise fiyat değişimi olmadı. Haziran ayında markette fiyatı en fazla artan ürün yüzde 65,7 ile limon oldu. Limondaki fiyat artışını yüzde 51,2 ile Antep fıstığı, yüzde 44 ile çilek, yüzde 34,3 ile kuru kayısı, yüzde 29,7 ile fındık ve yüzde 24,7 ile nohut takip etti.

Markette fiyatı en fazla azalan ürün ise yüzde 17,2 ile patates oldu. Patatesteki fiyat düşüşünü yüzde 16,5 ile domates, yüzde 16,1 ile yumurta, yüzde 8,1 ile maydanoz ve yüzde 7,6 ile yeşil soğan izledi.”

Üretici fiyatları

“Haziran ayında üreticide 29 ürünün 10’ünde fiyat artışı olurken 8’inde fiyat düşüşü görüldü. 11 üründe ise fiyat değişimi olmadı.

Üreticide en çok fiyat düşüşü yüzde 44 ile patatesteki fiyat düşüşünü yüzde 26,8 ile domates, yüzde 26,2 ile patlıcan, yüzde 22,7 ile havuç, yüzde 12,6 ile yumurta ve yüzde 8,7 ile maydanoz izledi.

Üreticide en çok fiyat artışı yüzde 100 ile limonda görüldü. Limondaki fiyat artışını yüzde 63,3 ile salatalık ve yüzde 30,2 ile kırmızı mercimek izledi.”

Üretici fiyat değişiminin nedenleri

“Limonda sezonun sonuna gelmesiyle, üreticilerimizin elinde ürün azaldı ve fiyatlar arttı. Hasat sezonu boyunca üreticilerimiz limonunu düşük fiyattan satmak zorunda kaldı. Bu aylarda üreticilerimizden düşük fiyatla alınan limon depolarda tutuluyor. Haziran ayında elinde az miktarda limonu bulunan üreticide fiyatlar kilogram başı 15 lira iken, ürünü depolayan tüccarda limonun fiyatı kilogram başına 40 liraya ulaşıyor.

Kırmızı mercimek fiyatı yeni sezon ürünü olmasından dolayı yükseldi. Yüksek hava sıcaklıkları kuru soğanda yanmaya sebep oldu. Güneş yanıklarının tarla üretimine zarar vermesi ve talepteki artış nedeniyle fiyatlar yükseldi.

Patatesteki Çukurova bölgesinde hasadın sonuna gelindi. İç Anadolu bölgesinde erkenci çeşitte hasat başlamadı. Çukurova Bölgesinde rekoltenin yüksek olması ve Haziran ayında yoğunlaşan hasatla birlikte arzdaki artış fiyatların düşmesine neden oldu. Ege Bölgesinde hasat başladı ancak üreticilerimiz alıcı bulamıyor. Ödemiş ilçesinde alıcı bulunmadığı için patatesteki fiyatlar 2 liraya kadar geriledi.

Havuçta talepteki azalma fiyatın düşmesine neden oldu. Yumurtada fiyat değişimi arz ve talepteki değişimlerden kaynaklandı. Salatalıkta rekoltenin düşük olmasıyla birlikte ihracattaki artış fiyatın artmasına neden oldu. Domates ve patlıcanda fiyat düşüşü tarla üretimine geçilmesinden dolayı arzda yaşanan artıştan kaynaklandı.”

Haziran ayı aylık ve yıllık girdi fiyatlarında yaşanan değişimler

“Ziraat Odalarımız aracılığıyla girdi piyasalarından aldığımız fiyat verilerine göre; Haziran ayında, Mayıs ayına göre DAP gübresi yüzde 3,8 oranında artarken, 20.20.0 kompoze gübresi yüzde 1,9, ÜRE gübresi yüzde 1,6, amonyum sülfat gübresi yüzde 1,2 ve amonyum nitrat gübresi yüzde 0,8 oranında arttı.

Geçen yılın Haziran ayına göre son bir yılda amonyum sülfat gübresi yüzde 50,8, DAP gübresi yüzde 33,9, ÜRE gübresi yüzde 32,2, amonyum nitrat gübresi yüzde 30,4 ve 20.20.0 kompoze gübresi yüzde 27,5 oranında arttı.

Haziran ayında Mayıs ayına göre besi yemi yüzde 1,1, süt yemi yüzde 0,9, son bir yılda süt yemi yüzde 37, besi yemi ise yüzde 34,3 oranında arttı. Elektrik fiyatları yıllık olarak yüzde 19,8 oranında artarken tarım ilacı fiyatları yüzde 58,2 oranında arttı.

Mazot fiyatları aylık yüzde 5,1 oranında artarken, yıllık bazda yüzde 78,5 oranında artarak geçtiğimiz aylarda olduğu gibi yıllık bazda fiyatı en fazla artan tarımsal girdi oldu.”

TARSiM don hasarına 2,4 milyar TL ödedi

Devlet destekli tarım sigortalarında toplam sigorta bedeli, 2023 yılında yıllık yüzde 115,5 artarak 638,3 milyar TL oldu. Toplam ödenen hasar bedeli yüzde 109,6 artarken, en çok ödenen hasar bedelinde ilk sırayı yaklaşık 2,4 milyar TL ile don olayı aldı.

Devlet destekli tarım sigortalarında toplam sigorta bedeli, 2023 yılında yıllık yüzde 115,5 artarak 638,3 milyar TL oldu.

Branş ayrımına bakıldığında poliçe sayısı açısından en büyük pay 2,65 milyon adet poliçe ile bitkisel ürün tarafında gerçekleşti. Ardından 278 bin adet poliçe ile büyükbaş hayvan hayat sigortası geldi.

Devlet destekli tarım sigortalarında toplam poliçe sayısı ise yıllık yüzde 0,3'lük bir artış ile 3 milyon adedi aştı.

Devlet destekli tarım sigortalarında toplam poliçe sayısı ve sigorta bedeli, 2017-2023

Toplam devlet destek prim tutarı yüzde 91,7 artışla 9,2 milyar TL'yi geçerken, toplam prim tutarı yüzde 92,6 artışla 17,3 milyar TL'yi aştı. Sigorta ettirilen alan (sera dahil) 2023 yılında yüzde 4,4 azalma göstererek 33,4 milyon dekar oldu. Sigorta ettirilen büyükbaş hayvan sayısı ve küçükbaş hayvan sayısı ise sırasıyla yüzde 42,9 ve yüzde 0,2 arttı.

Devlet destekli tarım sigortalılarının poliçe sayısı ve sigorta bedeli, 2022, 2023

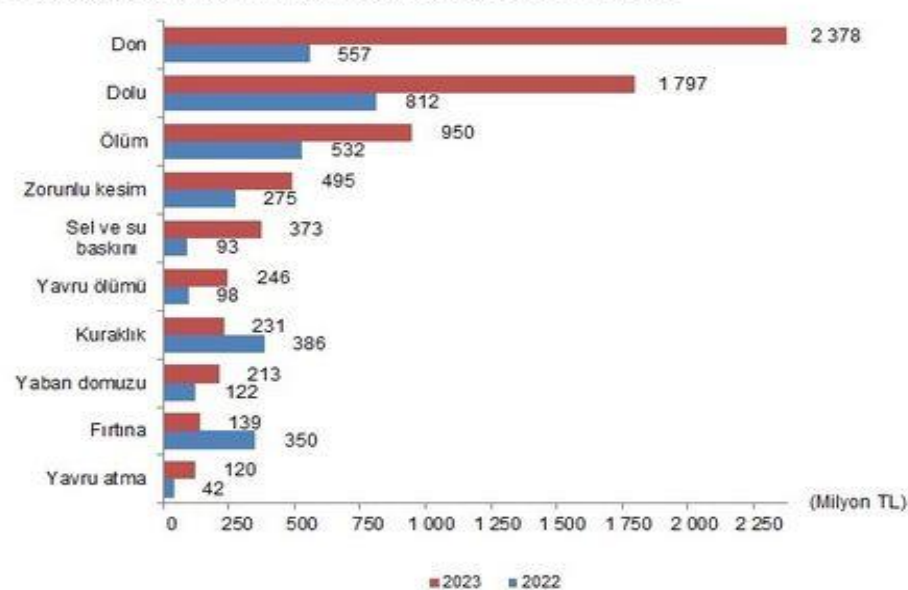
Branş adı	Poliçe sayısı (adet)		Değişim oranı (%)	Sigorta bedeli (TL)		Değişim oranı (%)
	2022	2023		2022	2023	
Toplam	3 077 908	3 086 697	0,3	296 149 927 061	638 338 316 701	115,5
Bitkisel ürün	2 654 588	2 525 426	-4,9	143 567 570 805	222 858 967 850	55,2
Sera	38 519	38 083	-1,1	42 712 205 781	66 541 523 981	55,8
Büyükbaş hayvan hayat	278 199	414 802	49,1	76 289 122 211	282 490 307 453	270,3
Küçükbaş hayvan hayat	91 148	91 551	0,4	24 281 472 937	44 052 786 465	81,4
Kümes hayvanları hayat	3 113	5 289	69,9	5 270 729 480	13 796 059 141	161,7
Su ürünleri hayat	178	216	21,3	810 638 947	3 111 060 412	283,8
Ancılık (anlık kovan)	12 163	11 330	-6,8	3 218 186 900	5 487 611 400	70,5

Toplam ödenen hasar bedeli yüzde 109,6 arttı. Toplam ödenen hasar bedeli branşlara göre incelendiğinde ilk sırayı 5,1 milyar TL bedel ile bitkisel ürünler, ikinci sırayı ise 1,5 milyar TL bedel ile büyükbaş hayvan hayat sigortası aldı. Tüm branşlardaki ödenen hasar bedeli toplamı 7,1 milyar TL'yi aştı.

Toplam ödenen hasar bedeli nedenlerine göre incelendiğinde ise 2,4 milyar TL bedel ile don olayı ilk sırada yer aldı. İkinci sırada ise 1,8 milyar TL ile dolu yer aldı.

Ödenen toplam tazminat bedelinde don hasarının payı yüzde 33,4 olurken, dolu hasarının payı ise yüzde 25,3 olarak gerçekleşti.

Seçilmiş hasar nedenlerine göre ödenen hasar bedeli, 2022, 2023

Bakan Mehmet Şimşek: Son aylarda aşırı kaynak girişi var...

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek Bloomberg HT-Habertürk canlı yayınına soruları yanıtlıyor...

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Bloomberg HT-Habertürk canlı yayına katılarak soruları yanıtlıyor. Şimşek, ekonomi gündemindeki son gelişmelere ilişkin açıklamalarda bulunuyor.

Bakan Şimşek'in öne çıkan ifadeleri şöyle;

Gri listeden çıkışımız bir ekip çalışması. Daha önce mevzuat çalışması yapılmıştı ama en önemlisi uygulamadaki etkinlikti. Gri listeye girmek kolay çıkmak zor. İçişleri ve Adalet Bakanlığımızın desteği olmasaydı bu listeden çıkamazdık. Haziran ayından bu yana bir araya geldiğim bütün hazine bakanlarıyla bu konuyu konuştuk.

Bizim finansal sistemimizin sağlıklı işlemesi ve itibarlı olması lazım. Listedenden çıkmak büyük kazanım ama burada esas amaç Türkiye'nin güvenilebilir olduğunu ortaya koymaktı. Siyasi mülahazalar devreye girmesin diye FATF'ye bir mektup bile yazdık.

Son aylarda kaynak girişi arttı

Son aylarda kaynak girişi güçlü oranda arttı. Şu an bu kaynak girişini nasıl yönetiriz onunla uğraşıyoruz. Sisteme çok Döviz girince aşırı TL basıyorsunuz. Bu da likidite fazlası yaratıyor. Rezerv yeterliliği bakımından neredeyse IMF kriterini yakaladık.

Yurt içi bankalarla olan swapları neredeyse 5 milyar dolara indirdik. Vadesi gelmişken kapatıyoruz. Swap hariç net rezerv artı 12 milyar dolara yükseldi. Döviz rezervlerini endişe kaynağı olmaktan çıkardık.

Reel bazda lirada bir miktar değerlendirme oldu. Esas hedefimiz enflasyonu kalıcı şekilde düşürerek nominal kurlarda istikrar sağlamak. Gri liste kararından sonra Moody's'in bunun olumlu yönde yansıyacağı yönünde değerlendirmesi var. Fon akışı son derece güçlü.

Terörizmin finansmanı ile mücadeleyi bir öncelik haline getirdik. Gri listeden Türkiye oybirliğiyle çıkarıldı. Tek bir ülke itiraz etmedi. Komşumuz Yunanistan bile 'güçlü şekilde sizi destekliyoruz' dedi. Listedenden çıktık ama terörizmin finansmanı ile ilgili güçlü bir şekilde mücadele edeceğiz. MASAK'ın idari kapasitesi geliştirilecek. Yapay zekayı bu noktada devreye alacağız. Başardık, başarmaya devam edeceğiz.

"Türkiye gri listeden oybirliğiyle çıktı tek bir ülke itiraz etmedi"

Terörizmin finansmanı ile mücadeleyi bir öncelik haline getirdik. Gri listeden Türkiye oybirliğiyle çıkarıldı. Tek bir ülke itiraz etmedi. Komşumuz Yunanistan bile 'güçlü şekilde sizi destekliyoruz' dedi. Listedenden çıktık ama terörizmin finansmanı ile ilgili güçlü bir şekilde mücadele edeceğiz. MASAK'ın idari kapasitesi geliştirilecek. Yapay zekayı bu noktada devreye alacağız. Başardık, başarmaya devam edeceğiz.

"Cari açıkta başarı sağlandı, bu başarıyı kalıcı hale getirmek lazım"

Programın temelinde rasyonel politikalar ve yapısal reformlar var. Bu durum yatırımcı güvenini getiriyor. Bu durum reel kurda istikrarı getiriyor. O da beraberinde dezenflasyonu getiriyor. Programın özünde dengesizliklerin giderilmesi var. Türkiye'nin biriktirdiği dengesizliklerden bir tanesi dış açıktı. Geçen Mayıs ayında yıllık cari açık 57 milyar dolardı. Bu Mayıs ayında 26 milyar dolara muhtemelen inecek. Cari açık konusunda başarı sağlandı, bu başarıyı kalıcı hale getirmek lazım. Devletin aktif olarak işin içinde olduğu sanayi politikası ortaya koyacağız.

Şu an rezerv birikimi şirketlerin ve vatandaşların portföy tercihleri ve dış kaynaktan geliyor. İkinci dengesizlik bütçe açığıydı.

Kur korumalı mevduatta vergi istisnası bitiyor!

Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnası yarın itibarıyla sona eriyor.

Kur korumalı mevduat (KKM) ve katılım hesaplarına uygulanan kurumlar vergisi istisnası yarın itibarıyla sona erecek.

Yeni bir karar alınmadığı takdirde KKM'de şirketlerin vergi avantajı sona eriyor

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, döviz cinsinden kur korumalı mevduatta şirketlerin vergi avantajının temmuzda yenilenmeyeceğini açıklamıştı.

KKM'de kurumlar vergisi istisnasının süresi 31 Aralık 2023'ten 30 Haziran 2024'e uzatılmıştı.

Düzenleme kapsamında Cumhurbaşkanı'na sürenin bitimini müteakip bu süreyi her defasında altı ayı geçmeyen süreler halinde uzatma, uygulanan istisna oranını azaltma ve tekrar kanuni seviyesine getirme, hesap türü, hesapların vadesi ve açılış tarihine göre istisna oranını azaltma ve farklı istisna oranı belirleme yetkisi verilmişti.

KKM'de erime sürüyor

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre 21 Haziran haftasında kur korumalı mevduatlarda 35,8 milyar TL'lik düşüş yaşandı.

01.07.24

Böylelikle kur korumalı mevduatların büyüklüğü 2 trilyon 33 milyar TL seviyesine geriledi.

Öte yandan kur korumalı döviz/altın dönüşümlü mevduat/katılma stok bakiyesi Mayıs ayında 5 milyar dolar azalarak 67,9 milyar dolara indi.

Bu dönemde tüzel kişi stok bakiyesi 2,2 milyar dolar gerileyerek 21,4 milyar dolardan 19,2 milyar dolara geriledi.

Türk Lirası KKM stok bakiyesi de 28 milyar lira azalarak 65,1 milyar liradan 37,1 milyar liraya indi.

Şirket göçü riski yaşamayalım

Bilişim ve yazılım şirketlerinin vergi avantajlarının ortadan kaldırılmaması gerektiğini belirten Gürsel Baran, "Bu durum teknoloji şirketlerinin merkezlerini başka ülkelere taşıma riskini beraberinde getirecektir" dedi.

Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, hazırlıkları sürdürülen yeni vergi paketinde kayıp kaçağın önlenmesine odaklanılması gerektiğini belirtti. Buna karşılık paketle ilgili ek vergiler getirileceğine yönelik olasılıkların tedirginlik oluşturduğuna vurgu yapan Baran, "Beyin göçünden sonra şirket göçü riski ortaya çıkarmayalım" uyarısında bulundu.

ATO'nun Haziran ayı Meclis Toplantısında gündeme ilişkin açıklamalar yapan Gürsel Baran, konuşmasının önemli bölümünü yeni vergi paketine ayırdı. Sektörleri canlandırmak için zamanla vergi oranlarında değişiklik yapılarak, verginin kaldıraç unsuru olarak kullanıldığını dile getiren Gürsel Baran, verginin milli gelirin tüm kesimler arasında adil ve dengeli paylaşılmasının da temelini oluşturduğunu belirtti.

"İstisnanın kaldırılması kazanç değil kayıp oluşturur"

Teknopark ve Ar-Ge merkezlerine uygulanan istisnaların kaldırılmasının, teknoloji şirketlerinin merkezlerini yurt dışına taşıma riski ortaya çıkarabileceğine değinen Baran, "Hem milli güvenliğimizi tesis etmek, hem ekonomik gelişmemizi sürdürmek için ileri teknolojiye ihtiyacımız var. Bu nedenle Ar-Ge faaliyeti yürüten, teknokentlerde faaliyet gösteren bilişim ve yazılım alanında üretim gerçekleştiren şirketler gözbebeklerimiz. Bu şirketlerin kurumlar vergisi istisna ve indirimlerinden yararlanmasının önüne geçilmesi kazançtan ziyade kayıp oluşturacaktır" diye konuştu. Türkiye'de faaliyet gösteren bir işletmede çalışan bilgisayar mühendisinin

maliyetinin, Türkiye’den yurt dışına çalışan bir işçinin maliyetinin iki katına yaklaştığına değinen Gürsel Baran, “Yapılacak düzenleme ile vergi avantajlarının ortadan kaldırılması, şirketlerimizin uluslararası arenadaki rekabette daha en başından geriye düşmesi anlamına geliyor. Bu durum aynen beyin göçünde olduğu gibi teknoloji şirketlerinin de merkezlerini başka ülkelere taşıma riskini beraberinde getirecektir” dedi. Baran, kamunun işlem yükünün azalması ve vergi adaletinin güçlenmesi için, kurumlar vergisindeki indirim ve istisnaların kaldırılmasını, buna karşılık düşük oranlı bir kurumlar vergisi sistemine geçilmesini önerdi.

ANKARA/EKONOMİ

Yenimahalle Sokak Lezzetleri Festivali başladı

Yaz aylarını bir dolu festival ile taçlandırarak olan Yenimahalle Belediyesi, Sokak Lezzetleri Festivali ile start verdi.

Ata Mahallesi Kapalı Pazar Yeri'nde ilki gerçekleştirilen festivale, Yenimahalleliler akın etti. Yiyecek içecek sektörünün önde gelen 23 firmasının stant kurduğu festivalde, vatandaşları Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar, Eşi Azize Yaşar ve Başkan Yardımcısı Ferudun Güngör yalnız bırakmadı.

Lezzetler sokaklara taşdı

Festivalde pazar yerine kurulan 45 stantta midye dolma, kokoreç, tavuk pilav, köfte ekmek, hamburger, döner, macun şekeri gibi sokağa taşan birbirinden farklı lezzetler, Yenimahallelilerin beğenisine sunuldu.

Kent Orkestrası sanatçısı Coşkun Koyuncu'nun konser verdiği festivalde, ziyaretçiler lezzetli ürünlerin tadına bakarken aynı zamanda Koyuncu'nun seslendirdiği şarkılarla coştı. Alanda gerçekleştirilen cam üfleme ve karikatür çizimi gösterileri de vatandaşlar tarafından ilgi gördü.

Çocukların da unutulmadığı festivalde, minikler boncukla balon patlatma alanında eğlencenin tadına vardı.

Yenimahalle'yi birinci sıraya taşıyacağız

Yaz akşamının eğlenceye dönüştüğü festivalde vatandaşlara “Afiyet Olsun” diyen Başkan Yaşar, stantları tek tek gezerek yapılan ikramları da geri çevirmedi.

Yaptığı konuşmada festivallerin yaz boyu süreceğini dile getiren Fethi Yaşar, “Yenimahalle sakinlerinin sevdikleriyle birlikte huzurlu ve mutlu bir yaz geçirmeleri için her yıl çeşitli etkinlikler düzenliyoruz. Amacımız bu sıcak yaz akşamlarında yaşadığınız mahalleden keyif almanız. Yenimahalle kültürün, sanatın, sosyal yaşamın merkezidir. Yenimahalle Cumhuriyetin ilçesidir. 2009’da göreve geldiğimden gelişmişlik sıralamasında 180’inci sırada olan ilçemiz bugün 5’inci sıraya yükseldi. İnşallah Yenimahalle’yi birinci sıraya taşıyacağız. Bugün burada sizlerle birlikte olmaktan onur duyuyorum. Festivallerimiz çeşitli konseptlerle yaz boyu sürecektir. Tüm yurttaşlarımızı bekliyorum” dedi.

Festivaller yaz boyu sürecektir

Dört gün sürecektir olan Sokak Lezzetleri Festival’i, vatandaşları 28 Haziran Cuma Evren Çelik, 29 Haziran Cumartesi Tolga Kaya, 30 Haziran Pazar ise Pırılay Pekpak’ın Kent Orkestrası konseriyle buluşturacaktır.

Festivaller, 2-3-4 Ağustos Ragıp Tüzün Parkı’nda 4’üncü Geleneksel Kahve Festivali, 16-17-18 Ağustos Murat Karayalçın Kent Meydanı’nda Moda ve Giyim Festivali ve 5-6 Ekim Ragıp Tüzün Parkı’nda 3’üncü Geleneksel Çiçek Festivali devam edecektir.

Enflasyon için görünürde küçük, algıda büyük zam!

Alaattin AKTAŞ

01 Temmuz 2024 Pazartesi

Başlıkta Neil Armstrong' un Ay'a ilk ayak basışı sırasında söylediği **“Bir insan için küçük, insanlık için büyük bir adım”** sözünden esinlendiğimi peşin peşin belirteyim de bu konuda gelebilecek ithamlara karşı önlemimi alayım. Kastettiğim zammın ne olduğu tahmin ediliyordur sanırım, elektrik zammından söz ediyorum.

“Elektriğe yüzde 38 zam gelmiş, bunun enflasyon için küçük olduğu nasıl söylenebilir” diye itiraz edenler de eminim çıkacaktır. Ama dikkat; **“görünürde küçük”** diyorum. Çünkü elektrik zammının TÜFE'ye yapacağı etki öyle çok yüksek oranda olmayacak.

Ama algı var ya algı; **“Şöyle temel bir mal ya da hizmete zam yapılırsa da bunu kullanarak ben de zam yapsam”** diye el ovuşturarak bekleyenler, işte onlar bu zammı öyle bir kullanacak ki...

Ürettikleri mal ve hizmetlere olur olmadık zamanlarda zam yaptıklarında gerekçe olarak **“Ama döviz”** diyenler, dövizde artış yaşanmayınca biraz gerekçesiz kalmıştı. Sonra imdada içi boş vergi paketi yetiştirdi, sanki ödedikleri ödeyecekleri vergi çok artmış ya da artacakmış gibi bu gerekçeye sığınmaya başladılar.

Şimdi bu kesimin eline şahane bir koz geçti; elektrik zammı.

Bu yaklaşım içinde olanlara bu kozu verenlere de kocaman bir alkış! İnsan Türkiye gerçeklerinden ve fiyatlama davranışlarından, bu yöndeki alışkanlıklardan ancak bu kadar habersiz olur!

Doğrudan etki yarım puan

Elektrik zammı için “görünürde küçük” dememin sebebini izah edeyim:

Elektriğin TÜFE'deki ağırlığı yılbaşında yüzde 1.76 düzeyindeydi. Ancak elektriğe yılbaşından beri zam yapılmadığı için bu ağırlık geriledi. Haziran ayı TÜFE artışı yüzde 3 olursa, elektriğin ağırlığı haziran itibarıyla yüzde 1.39'a inecek. Bu ağırlığa

uygulanacak yüzde 38'lik zam da temmuz ayı enflasyonuna "doğrudan" 0.53 puan etki edecek. Bu TÜFE'ye etki. Ama etki her bir hane için tüketim ve gelir düzeyine göre farklı olacak.

Örneğin aylık elektrik faturası 300 lira olan bir hane bu kez zamlarla birlikte aylık 414 lira ödeyecek. Böylece bu elektrik faturalarının asgari ücretli biri için 300 liralık tüketimde yüzde 1.76 olan payı, 414 liralık tüketimde yüzde 2.44'e çıkacak.

Ya dolaylı etki ne olacak?

Türkiye, yüksek enflasyon dönemlerinin temel olumsuzluklarını yaşıyor. Enflasyon bataklığına saplanmış debelenip duruyoruz. Ama topyekûn değil!

Görünürde enflasyondan herkes rahatsız; çok rahatsız ama bakmayın bu toplu yakınmalara!

Yüksek enflasyon yalnızca gelirini kendisi artıramayanları, yani ücretli çalışanlar ve emeklileri ezip geçiyor. İstisnaları olmakla birlikte diğer kesimler maliyetlerindeki artış ölçüsünde, hatta kimi zaman daha da fazla olmak üzere satış fiyatlarını yukarı çekip bu maliyet artışından hiç etkilenmiyor.

Hadi adını açıkça koyalım; kamu eliyle yapılan zamları istismar eden, istismar etmek için bu zamların yapılmasını el ovuşturarak bekleyen bir kesim oluştu.

Her ne kadar ekonomi yönetimi fiyatlama davranışlarının düzelmekte olduğu gibi bir kaniya sahipse de gerçekte tam tersi yaşanıyor. Doğrusu ekonomi yönetimi neye bakarak, hangi verilerden yola çıkarak bu kaniya varıyor, onu anlamak da mümkün değil. Kaldı ki fiyatlama davranışlarında iyileşme varsa sık sık gündeme getirilen fahiş fiyatlar, fahiş zamlar konusuna ne diyeceğiz?

Fiyatlama davranışları şimdiye kadar hiç görülmemiş ölçüde bozuldu. Yüksek enflasyon oranı, bu davranışın daha pervasızca sergilenmesine zemin hazırlıyor. Yıllık yüzde 10-15 enflasyon yaşanan bir dönemde tek seferde bu düzeyde, hatta daha yukarıda zam yapılabilir mi? Ama enflasyon resmi olarak yüzde 75 ve kamuoyu gerçekte bu oranın çok daha yüksek olduğu görüşünde birleşmiş ve yapılan zamları normal görmeye başlamışsa kim tutar fiyatını yüzde 30, 40 ya da 50 artırmak isteyenini!

Böylesine yüksek oranlı zammı yalnızca özel sektör mü yapıyor ki!

İşte son elektrik zammı...

Orana bakar mısınız, tam yüzde 38.

Hemen şunu söyleyip bu zammı normal göstermeye çalışanlar çıkacaktır:

“Ama elektriğe çok uzun süredir zam yapılmıyordu.”

Yapılsaydı! Böyle uzun bir aradan sonra zaten bozuk olan fiyatlama davranışlarını daha da bozacak şekilde bu ölçüde yüksek oranda bir zam yapılacağına zamana yayılarak düşük oranlı zamlar yapılsaydı!

İlk yarı artışını etkilemesin diye mi 1 Temmuz?

EPDK zammın gerekçesini açıklarken ne diyor:

“Enerji üretim maliyetlerinde yaşanan artış nedeniyle...”

Öyle anlaşıyor ki bu maliyet artışı haziranda ortaya çıkmış ve zammın da 1 Temmuz’dan geçerli olması kararlaştırılmış!

Tabii ki bu zammın daha önce, örneğin haziranda yapılması halinde ilk altı aydaki TÜFE artışının bir miktar yüksek çıkacağı, bunun da memur ve emekliye daha fazla zam yapmayı gerektireceği gibi ayrıntılara göre hareket edilmemiştir! Zamanlama, tümüyle maliyet artışı böyle denk geldiği için bu şekilde oluşmuştur!

Enflasyon tahmininin altında tutsaydınız bari!

Girişte yazdıklarımı bir kez daha vurgulamak istiyorum...

Bu zam görünürde hiç önemli değil. TÜFE’ye bir kez olmak üzere yarım puanlık bir etki söz konusu olacak. Tabii ki yalnızca doğrudan etkiden söz ediyorum.

Ama elektrik gibi temel bir girdiye yüzde 38 zam yapmanın yaratacağı psikolojik etkinin hiç önemslenmemiş olması, gerçekten inanılır gibi değil.

Elektriğe uzun zamandır zam yapılmamış olması kimin umurunda! Yıllık enflasyon tahminimiz yüzde 38 diyecek, ardından elektriğe tek seferde aynı oranda zam yapacaksınız. Bu işin psikolojisi biraz düşünülse en azından az da olsa 38’in altında bir oranda zam yapılırdı.

Bu zammın unutulacağı mı sanılıyor?

Şimdi özellikle temmuz ve ağustosta baz etkili yıllık enflasyon düşüşü geliyor ya... Yüzde 38’lik bu zam da arada unutulur gider diye düşünülüyor olmalı.

Unutulur mu? Hayal kurmak bazen güzel olabilir!

Şimdiye kadar olur olmaz zam yapanlar serzenişte bulunanlara **“Ama döviz”, “Ama vergi”** diyordu, şimdi de “Ama elektrik” demeye başlayacak.

Bu zammın unutulacağı ve bu zamma rağmen enflasyonun düşeceği hayalini kuranlara iyi uykular...

Bakan/Teknik Direktör ve sistem...

Ferit Barış PARLAK

01 Temmuz 2024 Pazartesi

Almanya Milli Takımı...

Deneyimsiz teknik direktöre rağmen;

Disiplin/teknik-bilim ve verimlilik üzerine kurulu **“sistem”** sayesinde Danimarka’yı da yendi...

Aynı sistem...

Eğitimi de saat gibi işletiyor...

Ekonomiyi, sanayiye, tarımı da...

Pandemi ve krizlerde:

Disiplinsiz/verimsiz/israf sembolü ülkelerin zararını bölüşmeleri, Alman vatandaşlarına sistemi sorgulatmaya başlatsa da...

Verimlilikleri sayesinde biriken tasarrufların; verimsizlere pay edilmesine kızsalar da

Bu nedenle bazı disiplinlerden uzaklaşmaları hızlansa da...

Bu sıkıntıları üst üste yaşayıp, sorgularken...

Dünya Kupası’nda, **“geleneklere bağlı, çok daha disiplinli sistemi”**, 8 senedir futbolda da uygulayan Japonya sayesinde gruptan çıkamamıştı Almanya...

01.07.24

Danimarka'ya da farklı YENİLEBİLİRDİ...

Ama...

Sistem sayesinde kazanılan özgüvenin, disiplin/verimlilik gibi “alışkanlık” olduğunu...

Birkaç yanlış politikanın/uygulamanın sistemi bozamayacağını...

Ve sistemin ayrıca, rakiplere özgüven kaybı yaşattığını da kanıtladı Danimarka maçı...

VELHASIL

Bizde mi?

“Sistemi gençlerle inşa edeceğim” diyen ‘direktör’, ikinci maçında eski oyunculara el açıyor...

Ve milyonlar bu direktörleri alkışlıyor/büyütüyor...

O milyonlar sonra:

“Türkiye’de yetişen/oylayan oyuncular neden koşamıyor?” diye üstünü yırtıyor!

Ve 6 yediğinde de 2 attığında da **“her şeyi 1-2 kişiye bağlayıp”**; sonraki maçlara bakıyor!!!

Kişilerde değil; kişilere odaklayan, özgüven kaybettiren, kurtarıcı aratan sistemdedir sorun...

Kişiye bağlı olsa eğitim/tarım/sağlık gibi alanlarda onlarca kez bakan değişti; sorunlar, bir dönem de olsa, biraz olsun hafiflemeyi miydi?

20 milyonun kader haftası

Naki BAKIR

01 Temmuz 2024 Pazartesi

Yılın ilk yarısında gerçekleşen enflasyon ile memur ve emekli 20 milyona yakın

nüfusun buna göre belirlenen ikinci yarı yıl maaş/aylık artışlarının oranı bu hafta belli oluyor. Olası altı aylık enflasyona göre memur maaşı ve emekli memur aylıklarının yüzde 20'nin biraz üzerinde, SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarının ise yüzde 26'ya yakın oranda artması bekleniyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), tüketici fiyat endeksinde (TÜFE) haziran ayında gerçekleşen değişimi 3 Temmuz Çarşamba günü saat 10.00'da açıklayacak. Böylece yılın ilk altı ayında gerçekleşen enflasyon ve memur ve emeklilerin buna göre belirlenen ikinci altı ay yasal zam oranları da kesinleşecek.

Belli olacak zam oranları; Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) nisan ayı itibarıyla açıkladığı son verilere göre ülke genelinde 3 milyon 650 bin 715 memur ile 10 milyon 914 bin 147'si 4A (eski SSK), 2 milyon 890 bin 785'i 4B (eski BAĞ-KUR) ve 2 milyon 498 bin 155'i 4C (eski Emekli Sandığı) kapsamında olmak üzere toplam 16 milyon 303 bin 87

Bütçe harcamaları ve memura ödeme (Ocak-mayıs; Milyon TL)			
	2023	2024	Değ. (%)
Bütçe giderleri	1.875.714,8	3.712.050,4	97,9
Personel Giderleri	449.759,9	1.077.720,8	139,8
Memurlar	361.936,6	889.240,7	145,7
Temel Maaşlar	140.928,4	266.190,5	88,9
Zamlar ve Tazminatlar	172.513,7	533.424,0	209,2
Ödenekler	10.519,2	17.314,3	64,8
Sosyal Haklar	10.859,4	20.588,0	89,8
Ek Çalışma Karşılıkları	24.539,8	45.522,6	85,5
Ödül ve İkramiyeler	1.930,2	5.444,2	182,1
Diğer Giderler	646,0	757,1	17,2
Sözleşmeli Personel	41.342,4	70.520,3	70,6
İşçiler	29.691,2	82.015,3	176,2
Diğer Personel	7.013,0	13.351,3	90,4
Geçici çalışanlar	7.289,8	16.837,1	131,0
Milletvekilleri	314,6	618,1	96,5
Cumhurbaşkanlığı Ödenegî	0,5	0,9	81,6
İstihbarat Personeli	2.171,8	5.137,0	136,5
Sosyal Güvenlik Primleri	69.348,1	132.918,9	91,7
Memurlar	53.666,8	100.852,0	87,9
Sözleşmeli Personel	6.015,5	7.509,5	24,8
İşçiler	5.714,0	16.747,2	193,1
Diğer Personel	2.189,2	4.021,9	83,7
Milletvekilleri	5,4	23,8	342,6
İstihbarat Personeli	165,9	321,0	93,5
Mal ve Hizmet Alımı	135.631,2	223.699,4	64,9
Faiz Ödemeleri	237.868,8	475.146,8	99,8
Cari Transferler	790.144,1	1.458.137,6	84,5
Sermaye Giderleri	107.965,6	214.566,7	98,7
Sermaye Transferleri	45.170,5	12.235,8	-72,9
Borç Verme	39.826,6	117.624,4	195,3

emekliyi ilgilendiriyor. Buna göre çarşamba günü açıklanacak verileri bekleyen toplam nüfus 20 milyona yaklaşıyor.

Haziran enflasyonu kaç gelir?

TÜİK'e göre ocak-mayıs döneminde TÜFE bazında enflasyon yüzde 22,72 olarak gerçekleşmişti. Memur ve emeklilere yapılacak zammın hesabında, haziran ayı ile birlikte oluşacak altı aylık gerçekleşme baz alınacak.

Merkez Bankası'nın finansal ve reel sektördeki karar alıcı ve uzman kişilerden oluşan "piyasa katılımcıları" ile yaptığı ankette haziranda aylık TÜFE artışı beklentilerinin ortalaması, diğer çeşitli kuruluşların anketlerindeki ile yaklaşık aynı olmak üzere yüzde 2,52 ile olarak ölçüldü. Aylık oranın Piyasa Katılımcıları Anketi'nde çıkan bu düzeyde gelmesi durumunda ocak-haziran dönemi tüketici enflasyonu yüzde 25,8'e ulaşacak. Memur maaşları ile emekli aylıklarına temmuz başından geçerli olmak üzere yılın ikinci yarısı için yapılacak zam, bu orana göre netleşecek. Ancak memur ve emeklileri ile diğer emeklilerin oranları farklı olacak.

Memur ve emeklisine verilecek zam

Memur maaşları ve memur emekli aylıklarında altı aylık dönemler için olmak üzere yılda iki kez yapılan artışlar, kamu çalışanları sendikaları ve devlet temsilcileri arasında bağitlanan toplu iş sözleşmeleri ile belirleniyor. İlgili altı ayda gerçekleşen enflasyon, o dönemde uygulanan zammı aşarsa, izleyen altı ayda uygulanacak zam oranına, önceki altı ayda oluşan enflasyon farkı ekleniyor.

Bu kesime Ocak-Haziran 2024 dönemi için toplu sözleşme ile yüzde 15 zam verilmişti. Buna göre yılın ilk altı ayındaki aylık enflasyon yüzde 25,8'e ulaşarsa, bu kesim için yüzde 9,39'luk bir enflasyon farkı oluşacak. Bu fark, ikinci yarıyıl için toplu sözleşmeyle alınmış olan yüzde 10'luk zamma eklenecek ve bu kesimin ikinci yarı zam oranı yüzde 20,3 düzeyinde gerçekleşecek.

SSK ve BAĞ-KUR emekli zammı

SSK ve BAĞ-KUR emeklilerinin ise toplu sözleşme hakları bulunmuyor ve aylıkları, 5510 Sayılı Yasa uyarınca her yıl ocak ve temmuz ayları başında, TÜİK'in açıkladığı TÜFE verilerine göre önceki altı ayda gerçekleşen enflasyon kadar artırılıyor. Buna göre TÜFE bazında enflasyon ocak-haziran döneminde yüzde 25,8 olarak gerçekleşirse, söz konusu emekliler yılın ikinci yarısında, temmuz başında aynı oranda yapılacak zamlarla oluşacak aylığı almaya devam edecek.

Haziranda aylık TÜFE artış oranı anketlerde öngörülenin üstünde gelirse, altı aylık gerçekleşme daha yüksek olacağı için memurlar ve tüm emeklilerin ikinci yarı zamları daha yüksek olacak. Aylık enflasyonun beklenenin altında gelmesi ile altı aylık enflasyonun daha düşük çıkması durumunda ise ikinci yarının zam oranı daha düşük oranda gerçekleşecek.

Bir kesim emekliye “sıfır zam” mı?

Emekli aylığı, kişinin çalışma süresi ve ödediği primler dikkate alınarak bağlanıyor. Bu, emeklinin kök aylığını oluşturuyor. Kök aylığa her ay yüzde 4 (7 bin 135 liranın altında ise yüzde 5) oranında ek ödeme de ilave ediliyor.

Ancak “taban aylık” uygulaması ile emekliye yapılabilecek en düşük ödeme sınırı belirleniyor. Kök aylık ve ek ödeme toplamı, taban aylığın altında kalanlara, Hazine tarafından seyyanen bir ödeme yapılıyor. Bu ödeme ile ele geçen tutar, alt sınırı ifade eden taban aylık düzeyine yükseltiliyor.

Taban aylık halen 10 bin lira olarak uygulanıyor ve yaklaşık 4,5 milyon emeklinin SGK tarafından ödenen kök aylığı, bu düzeyin de altında bulunuyor. Altı aylık dönemlerde yapılan mutata zamlar ise mevzuat gereği kök aylığa uygulanıyor ve alt sınır yükseltilmezse, zammı rağmen yeni kök aylık, halen ödenmekte olan tutarın altında kalabiliyor.

Buna göre ilk alt aylık enflasyon oranı yüzde 25,8 gelirse, halen 7 bin 500 TL aylık alan bir SGK ya da BAĞ- KUR emeklisinin yeni aylığı 9 bin 435 lira ile mevcut en düşük aylığın altında kalacak, halen 8 bin lira aylık alanınki ise biraz üstünde olmak üzere 10 bin 64 liraya yükselecek. Altı aylık artış oranının yüzde 25’de kalması durumunda ise halen kök aylığı örneğin 8 bin lira olup alt sınır uygulaması dolayısıyla 10 bin lira alan bir emeklinin, yeni zamlı aylığı yine 10 bin lira olacak.

Bu nedenle mevcut kök aylıkları 10 bin liranın altında olan emeklilerin sıfır ya da eksi zam mağduru olma riski bulunuyor. Bunun önlenmesi için yapılacak bir düzenleme ile alt sınırın (taban aylığın) da yükseltilmesi gerekiyor.

Meclis’e sunulan vergi düzenlemeleri ile ilgili torba yasada emekli aylığı alt sınırının yükseltilmesine ilişkin bir maddenin de yer alması beklenirken olmaması, “emekliye sıfır zam riski” söylentilerine yol açarken, ekonomi çevrelerinde söz konusu alt sınırın bir düzenleme ile 12 bin 500 lira dolayına yükseltileceği de konuşuluyor. Bu da halen Hazine katkısı ile 10 bin lira olarak uygulanan en düşük emekli aylığında yüzde 25 dolayında bir artış anlamına geliyor.

Emekliye ayda ortalama 200 milyar TL

Emekli ve hak sahiplerine ayda ortalama 200 milyar lira dolayında aylık ödemesi yapılıyor. Sosyal Güvenlik Kurumu’nun (SGK) dört aylık verilerine göre 25 milyonun üzerindeki aktif sigortalı çalışandan toplam 812,4 milyar lira prim tahsil eden Kurum, 16 milyonu aşan emekli ve hak sahibine bu yıl ocak ayında 186,2 milyar, şubatta 211,2 milyar, martta 193 milyar ve nisanda 199,9 milyar lira olmak dört ayda toplam 790,3 milyar lira emekli aylığı ödedi.

Aktif sigortalılardan tahsil ettiği primlerle emekli ve hak sahiplerine aylık ödeyen SGK, çeşitli sosyal kesimlere yönelik devletçe üstlenilmiş ödemeleri de gerçekleştiriyor, ancak bu ödemeler bütçeden karşılanıyor. İlk dört ayda söz konusu kalemlerle birlikte

toplam geliri 1 trilyon 184,7 lira olan SGK'nın toplam gideri ise 1 trilyon 194 milyar liraya ulaştı ve Kurum dört ayda 9,3 milyar liralık bir açık verdi.

Memura 5 ayda 889 milyar TL ödendi

Bu yılın ilk beş ayında devlet, merkezi yönetim bütçesinden memurlar için 266,2 milyar temel maaş, 533,4 milyar zamlar ve tazminat, 45,5 milyar ek çalışma karşılıkları, 20,6 milyar sosyal haklar, 17,3 milyar ödenekler, 5,4 milyar ödöl ve ikramiyeler, 0,8 milyar da diğeri olmak üzere toplam 889,2 milyar lira ödeme gerçekleştirdi. Memurlar için yapılan toplam harcama, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 145,7 oranında arttı.

Geçen yılın aynı dönemine göre en yüksek artış yüzde 209,2 ile zamlar ve tazminatlarda gerçekleşti. Memurlara beş ayda yapılan ödemeler bu dönemde devletin sözleşmeli personel, işçi ve diğeri çalışanlara ödemelerle birlikte 1 trilyon 77,7 milyar liraya ulaşan toplam personel giderlerinin yüzde 82,5'ini, 3 trilyon 712,1 milyar lira olan toplam bütçe giderlerinin de yüzde 24'le yaklaşık dörtden birini oluşturdu. Bütçeden memurlara yapılan ödemenin bu yıl altı aylık hacminin 940 milyar liraya ulaşması, ikinci yarı yıl zammıyla yılın tümünde 2 trilyon lirayı aşması bekleniyor. 2024 bütçesinde memurlara ayrılan ödenek de 2,1 trilyon lira düzeyinde bulunuyor.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan'la Esed Astana'da görüşebilir mi

Gözler, 3-4 Temmuz'da Astana'da düzenlenecek Şanghay İşbirliği Toplantısı'nda Erdoğan ile Esed'in görüşüp görüşmeyeceği sorusuna çevrildi.

Bu sorunun cevabını öğrenmek için güvenilir kaynakları zorladım. 'Hayır görüşmeyecekler' denilmedi ama 'evet görüşecekler' diyen de olmadı. Derin bir sessizlikle karşılaştım. Bu sessizlik beni kuşkulandırdı. Ben de bunun üzerine soruyu ortaya atma gereği duydum.

Belli ki Rusya'nın yürüttüğü arka kapı diplomasisinde bir aşamaya gelinmiş. Bu görüşme Astana'da da olabilir, başka bir yerde de gerçekleşebilir. Tabii bilinince dahi bu tür kritik konular en son ana kadar saklanır.

DÜNYA KUPASI'NDA SİSİ GÖRÜŞMESİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'la Dünya Kupası'nın başlama maçını izlemek üzere Katar'a gittik. Maç başladı, bizi apar topar stadyumdan çıkardılar. Bize Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın maçın ikinci yarısında Türkiye'ye hareket edebileceği söylendi. Oysa az ötemizde Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mısır Devlet Başkanı Sisi ile görüşüyormuş. Ne zaman ki maç bitti, bir süre sonra uçağa binmek üzere hareket ettik, Erdoğan'ın Sisi ile görüştüğü haberini aldık.

PING -PONG DİPLOMASİSİ

Bu tür görüşmeler kimi zaman bir futbol karşılaşması öncesinde kimi zaman bir zirvede gerçekleşir. ABD ile Çin'i yakınlaştıran 'ping-pong diplomasisi' değil miydi?

ÜÇ AÇIKLAMA

Esed özelinde bunun bir de geçmişi var.

1- 22 Kasım 2023 tarihinde, Cumhurbaşkanı Erdoğan, MHP

Lideri Bahçeli'nin Esed'le görüşülebileceği yönündeki açıklamasının sorulması üzerine, "Olabilir, siyasette küslük ve dargınlık olmaz. En uygun şartlarda adımlar atılır" yanıtını vermişti.

2- Beşşar Esed'in, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Özel Temsilcisi Alexander Lavrentiev'le görüşmesinde "Suriye-Türkiye ilişkilerine yönelik tüm girişimlere açığız" demesi üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, 28 Haziran 2024 tarihinde yaptığı açıklamayla görüşmeye yeşil ışık yaktı. Erdoğan, "Suriye ile yeniden diplomatik ilişkileri kurmamak için bir sebep yok. Geçmişte nasıl yaptıkça yine yapabiliriz. Suriye'nin içişlerine karışmak gibi bir niyetimiz yok. Biliyorsunuz ailece görüşmeye varana kadar Sayın Esed'le geçmişte nasıl yaptıkça yeniden yapmamamız için bir sebep yok" dedi.

İLK AÇIKLAMA MKYK'DA

Bu sürecin en önemli kilometre taşı diyebileceğim açıklamayı ise Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti MKYK toplantısında yapmıştı. Erdoğan, Özbekistan'da Şanghay İşbirliği Örgütü'nün toplantısına katılmıştı. AK Parti MKYK toplantısında, Semerkant'ta Beşşar Esed'le görüştüğü yönünde haberlerin olduğu hatırlatılması üzerine bu sürecin miladı olacak açıklamayı yapmıştı. Erdoğan, Özbekistan'da Esed'le görüşeceği haberini ise İran'ın haber ajansı Tasnim yapmıştı. Sonradan görüşmeyi İran'ın engellediği ortaya çıktı. İran böyle bir devlet işte.

ESED'LE GÖRÜŞÜRDÜM

Bu soruya cevap veren dönemin Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Esed'in toplantıya gelmediğini söylemişti. O sırada Cumhurbaşkanı Erdoğan araya girmiş ve "Keşke Esed, Özbekistan'a gelseydi, görüşürdüm" demişti.

HÜRRİYET'TE YAZMIŞTIM

Ben bu kulisi, 16 Eylül 2023 tarihinde Hürriyet'deki köşemde "Erdoğan, keşke Esed, Özbekistan'a gelse, görüşürdüm" başlığı ile yazmıştım. Bunu yazdığım da her zaman olduğu gibi saldırılara maruz kaldım.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Esed'le görüşebileceğini söyleyince bana saldıranlar bu kez görüşmenin ne kadar değerli olduğuna dair yazılar döktürmüşlerdi. Benim kaderim de bu olsa gerek. Özbekistan'daki Şanghay toplantısında olmadı ama Kazakistan'daki toplantıda bu görüşme gerçekleşir mi orasını bilemem. O yönde bir beklenti var.

ERDOĞAN KONSEPT DEĞİŞİKLİĞİ YAPTI

Esed'le görüşmeye her zamankinden daha yakınız. Erdoğan, Esed hakkında geçmişte şunları söylemişti diyenlere kulak asmayın. Uluslararası ilişkilerde ebedi

dostluklar ve düşmanlıklar olmaz. Atatürk, Yunan'ı denize döktü diyoruz ama Venizelos'la çok sıkı dostluklar kurmuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 14 Mayıs seçimlerinden çok önce bir konsept değişikliğine gitti. Sorunlu olduğumuz Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Mısır'la ilişkilerimizi normalleştirme stratejisini belirledi. Bugün üç ülke ile de ilişkilerimiz gayet iyi. Peki Suriye ile normalleşme süresi neden bir türlü hayata geçirilemedi?

PUTİN ÇABA GÖSTERDİ

Bu süreçte Rusya Devlet Başkanı Putin, bir inisiyatif geliştirerek Erdoğan ile Esed'i bir araya getirmek istedi. Ancak araya Rusya-Ukrayna savaşı girdi. Putin'in ilgisi Suriye'den Ukrayna'ya yöneldi. Ama o sırada çok önemli bir gelişme yaşandı. İran, Esed'in Erdoğan'la görüşmesine engel oldu.

ULUSLARARASI KONJONKTÜR DEĞİŞTİ

İki gelişme yaşandı.

1- İran, Cumhurbaşkanı Reisi'nin helikopterinin düşmesi, İsrail saldırıları ve cumhurbaşkanlığı seçimi nedeniyle iç sorunlarına odaklandı.

2- En önemli gelişme ise Putin, Lübnan'da İsrail ile Hizbullah arasındaki bir savaşın Suriye'ye sıçrama ihtimali üzerine yeniden hareket geçti. Özel Temsilcisi Alexander Lavrentiev'i, Esed'e gönderdi.

ESED'İN GEREKÇESİ

Esed, biraz da İran'ın telkinleri sonucunda "Türkiye topraklarımızda işgalci, çekilsin" diyordu. Bir defa Suriye kendi topraklarına hâkim değildi. O topraklarda DEAŞ ve PKK vardı. Oradan Türkiye'ye yönelik terör ihraç ediyorlardı. Reyhanlı'da, Suruç'ta, Ankara Garı'nda, Gaziantep'te kına gecesinde, İstanbul'da kanlı terör eylemleri gerçekleştirdiler. Türkiye, bunun üzerine DEAŞ ve PKK'ya yönelik operasyon yapmak zorunda kaldı. Ayrıca Türkiye engel olmasa ABD şimdiye kadar Suriye, Türkiye sınırı boyunca bir PKK devleti kuracaktı. Esed o zaman ne yapacaktı? Esed ABD'ye, Rusya'ya, İran'a, PKK'ya, DEAŞ'a "Suriye'de ne işiniz var?" diye sormuyor.

ESED'İN İHTİYACI VAR

Bu görüşmeye Erdoğan'dan çok Esed'in, Türkiye'den çok Suriye'nin ihtiyacı var.

1- İsrail ve İran savaşı bölgeye yaymaya çalışıyor.

2- Lübnan'da İsrail ile Hizbullah arasında savaş patlak vermek üzere.

3- İsrail'in Lübnan'dan sonraki hedefi Suriye.

4- Putin, böyle bir tehlike öncesinde Türkiye-Suriye ilişkilerini normalleştirerek Suriye'nin güvenliğini garanti altına almayı planlıyor.

PKK'YA ÖZERK YÖNETİM

5-ABD, PKK ile birlikte Suriye'nin kuzeyinde bir özerk yönetim kurmak için harekete geçti. 30 Mayıs ve 11 Haziran'daki seçimler, Türkiye'nin baskısıyla ağustosa ertelendi. Bu süreçte Rusya, İran ve Suriye'nin sessiz kalmasına rağmen Türkiye, Suriye'nin toprak bütünlüğünü korudu. Ama ağustostaki seçim kararı nedeniyle tehlike devam ediyor.

6- ABD, PKK'nın yapmaya çalıştığı seçimlerle ilgili açıklamasında "Suriye Demokratik Cumhuriyeti" tanımını yaptı. Oysa Suriye'nin adı "Suriye Arap Cumhuriyeti."

Bu da ABD'nin kantonlardan oluşan yeni bir Suriye devleti planı olduğunu ortaya koydu.

DÜNYAYA AÇILIR

7- Suriye ambargo altında bir ülke olması nedeniyle havaalanlarını yeterince kullanmıyor, bankacılık sistemleri çalışmıyor. Türkiye ile normalleşme Suriye'yi dünyaya bağlayacak.

8- İlişkilerin normalleşmesi ile ülkemizdeki Suriyeli mültecilerin ülkelerine dönüşünü hızlandıracak.

İbrahim Kahveci

Devlette çalışan 1 milyon 675 bin kişiye ne olacak?

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı verilerine göre;

3 milyon 471 bin kişi kadrolu personel olmak üzere

5 milyon 238 bin toplam kamu istihdamı bulunmaktadır.

Konuya girmeden önce iki temel argümanımı belirtmek gerekiyor:

1-Bir kişi verimli çalışıyorsa, yani çalıştığı anda ülkeye toplam verimlilik katkısı sağlıyorsa ister kamuda isterse özelde olsun istihdam yerine bakılmaz. Keşke devlet verimli istihdam sağlasa...

2-Kamu istihdamı çalışan nüfusa göre yapıldığı kadar nüfusa oranla da bakılmak zorundadır. Hatta kamu istihdamı ağırlıklı olarak nüfusa oranla bakılmalıdır.

Geldik konuya. Bu şartlarda **kamuda toplam istihdam ne olmalı?**

Bu meseleyi Türkiye üzerinden giderek inceleyelim.

2007 yılında (2001 IMF Programında ulaşılan zirve noktası) 2 milyon 077 bin kadrolu (memur-657) olmak üzere 2 milyon 925 bin kamu çalışanı bulunmaktaydı.

2007 yılında nüfusa oranla;

Memur sayısı %2,94

Toplam kamu istihdam oranı ise %4,14 seviyesindeydi.

Yine 2007 yılında çalışanlar içerisinde kamu istihdam oranı ise **%14,8'e** karşılık gelmekteydi.

Kamu İstihdam Oranı grafiğimde görüleceği üzere 2007 yılından 2017 yılına kadar çalışan sayısı içerisindeki kamu istihdam oranı düşüş gösterirken sonrasında çok hızlı artış oluyor.

Hatta 2017 yılında kamu istihdamı çalışanlara oranla %12,7'de bulunurken 2018 yılında bu oran %15,4'e fırlıyor. Buradaki artışın ana nedeni kamu istihdamında 750 bin kişinin kadroya dahil edilmesi oldu. (taşeron işçiliğin kadrolaşması)

Lakin bir fark daha vardı... Çalışan sayısı da azaldığı için aniden çalışanlara oranla kamu istihdamı artış gösterdi.

Hatta 2017-2019 içerisinde ülkede toplam çalışan sayısı 321 bin kişi azalırken kamu istihdamı 1 milyon 042 bin kişi artmıştı. Oysa kamu istihdamını çalışan sayısı ile kıyaslarsak o dönemde kamu istihdamının da 1 milyon 042 bin artması yerine 47 bin kişi azalması gerekiyordu.

İşte bu nedenle kamu istihdamı çalışanlara göre değil, asıl nüfusa oranla takip edilmelidir.

Türkiye kamu istihdamında iki temel noktayı uzun süre korumuştur.

Kadrolu (memur) istihdamı nüfusun %3,0 seviyesinde seyrederken

Toplam kamu istihdamı da nüfusun %4,1'i seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu oranlar ülkemizin ana dengesi olan oranlardır. Bunu kesin bir orana bağlamak yerine mesela kadrolu istihdamı %3,0-3,3 aralığına alırken kamu istihdamını da %4,1-4,5 aralığına alabiliriz.

Bunu neden söylüyorum?

Bugün kamuda istihdam arttı da verimlilik mi arttı?

Mesela **adalet mi geldi?**

Mesela **eğitim mi iyileşti?**

Mesela **güvenlik mi arttı?**

Mesela **sağlık mı iyileşti?**

Bugün Türkiye'de kamu istihdamında;

Kadrolu memurlarda nüfusun %4,1'ine

01.07.24

Toplam kamu istihdamında nüfusun %6,1'ine

Çalışanlara oranla %16,2'sine (2024 olarak %6,4) çoktan ulaştık.

Kendinize bir sorun: 2007-2015 arası dönemden daha iyi bir döneme mi girdik?

Yerel seçimlerde neyi gördük? Bütün belediyeler tıka basa fazla personelle doldurulmuş. İster AK Partiden CHP'ye geçmiş olsun, isterse CHP'den CHP'ye geçmiş olsun... Nerede ise belediyelerin bütün bütçeleri personel giderine kalmış.

Belediyeler ya geliri (vergiyi) artıracaklar ya da hizmet yapmayacaklar.

Üsküdar'a bakın... Belediye personel sayısı olması gerekenin tam iki katı. Küçük parkta 4-5 temizlik işçisi öylesine takılıyor.

Ya merkezi yönetim.

Şehir içi trafikte hiç görülmeyen polisler sahnenin önünden ise hiç eksik olmuyorlar. Gece-gündüz sürekli yolunuz kesilir veya üfletilirsiniz, ya da çık dışarı ellerini kaldır diye üstünüz aranır. Ama sokaklarda ne trafik düzeni vardır ne de asayiş... O polisler gerçek suçluları yakaladıklarında da zaten savcısı-hakimi devreye girer ve arka kapıdan bile gerek kalmadan suçlular sokağa salınır. Çünkü af değil ama acayip infaz indirimleri var...

Velhasıl... **Daha çok vergi verdikçe, kamu istihdamı arttıkça hizmet alınan bir ülke değiliz.**

Türkiye'de önce kamu yönetim zihniyeti değişmelidir. AK Parti ve MHP'den oluşan KUTSAL İTTİFAK zihniyetinde Devlet-Millet-Ülke diye yönetimin zerre derdi yoktur. Bunu her olayda görüyoruz.

O zaman ne olmalıdır?

Bugün kamuda 916 bini kadrolu-memur olmak üzere toplamda 1 milyon 675 bin fazladan personel çalışıyor (2007-2015 dönemine göre). Zaten erken emekliliği getirmiş bir ülkeyiz. Şimdilik 16 milyon ama yakında 19 milyona ulaşacak emeklilere de parayı kamudan ödüyoruz.

O zaman kaynak ne?

Kim çalışacakta bu kadar kişinin maaşını ödeyecek?

Not: Bu ülkede **gerçekten çocuk yapılmazmış**... Doğum oranının 2,2'den 2015 sonrası 1,51'e düşmesinden belli... Vah o küçük çocuklara vah.. Onların geleceklerini sattık-yedik-mahvettik. Hem de DİN ve Milliyetçilik adı altında.

EK: 2024 yılı ilk 4 ayda;

873,7 milyar lira merkezi hükümetin personel gideri

790,3 milyar lira da SGK'nın emekli maaş ödemesi oldu. (1 trilyon 664 milyar lira)

Bu dönemde ödenen toplam vergi ise 1 trilyon 832 milyar lira olarak gerçekleşti. Diyeceksiniz ki, SGK çalışanlardan prim alıyor. Evet, SGK ilk 4 ayda çalışanlardan 585 milyar lira prim topladı ama çalışan ve emeklilerin sağlık gideri için 288 milyar lira harcadı. Yani SGK'ya bütçeden para aktarmasak emekliler için kalan maaş parası sadece 297 milyar lira. Bunun anlamı da şu: **Emeklilerin maaşının 2/3'ü Hazine'den karşılanıyor...**

